

**CURSO
2022-23**



**PROGRAMACIÓN Hª DA FILOSOFÍA 2º BACH
DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA**

IES Agra de Raíces

INDEX

Hª DA FILOSOFÍA 2º BACHARELATO.....	3
1.- INTRODUCCIÓN	3
2.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....	3
3.- RELACIÓN DE CRITERIOS DE AVALIACIÓN/ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFIS COMPETENCIAIS	4
BLOQUE 1 Contidos transversais	4
BLOQUE 2 A filosofía na Grecia antiga	5
BLOQUE 3 A filosofía medieval	6
BLOQUE 4 A filosofía na Modernidade e na Ilustración	7
BLOQUE 5 A filosofía contemporánea	8
4.- CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS POR CURSO	10
5.-CONCRECIÓN PARA CADA CRITERIO DE AVALIACIÓN/ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DA TEMPORALIZACIÓN.....	11
BLOQUE 2 A filosofía na Grecia antiga	11
BLOQUE 3 A filosofía medieval	13
BLOQUE 4 A filosofía na Modernidade e na Ilustración	14
BLOQUE 5 A filosofía contemporánea	16
6.- CONCRECIÓN PARA CADA CRITERIO DE AVALIACIÓN/ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DO GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA.	18
BLOQUE 2 A filosofía na Grecia antiga	18
BLOQUE 3 A filosofía medieval	19
BLOQUE 4 A filosofía na Modernidade e na Ilustración	19
BLOQUE 5 A filosofía contemporánea	20
7.-CONCRECIÓN PARA CADA CRITERIO DE AVALIACIÓN/ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DOS PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	21
BLOQUE 2 A filosofía na Grecia antiga	21
BLOQUE 3 A filosofía medieval	22
BLOQUE 4 A filosofía na Modernidade e na Ilustración	23
BLOQUE 5 A filosofía contemporánea	25
8.- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS.....	27
9.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS	28
10.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.....	29
11.- PUBLICIDADE E INFORMACIÓN AO ALUMNADO E ÁS FAMILIAS EN CASO DE ENSINO A DISTANCIA	34
PUBLICIDADE DA PROGRAMACIÓN	34

Hª DA FILOSOFÍA 2º BACHARELATO

1.- INTRODUCCIÓN

Historia da Filosofía, ademais de ser unha materia que dá sentido e continuidade desde unha perspectiva histórica ás ideas que se presentaron nas materias de Filosofía de cuarto de ESO e Filosofía de primeiro de bacharelato, contribúe ao desenvolvemento integral dos alumnos e das alumnas de bacharelato, xa que permite tomar conciencia do seu ser como ser pensante e autónomo, e reflexionar sobre as súas propias crenzas, ideas e conviccións e as do mundo que hai arredor, de xeito crítico e razoado, e rexeitalas e/ou modificalas, ou asumilas como parte de si.

Historia da Filosofía non se presenta como un percorrido cronolóxico polas ideas do pensamento occidental sen máis; tampouco debería ser un simple compendio de autores e autoras, senón un intento de achegamento ao esforzo do ser humano por comprender a realidade e o propio ser humano en todas as súas dimensións. Trátase dunha investigación que nos fará máis libres, permitíranos comprender o pasado e o presente, e proxectar solucións sobre os problemas que se nos formulen no futuro. É no pensar de "outros/as" (e con "outros/as") como se foi configurando ao longo da historia das ideas, como lograremos estimular o noso propio pensamento, ese "sapere aude" kantiano, que nos leve a xerar as nosas propias ideas tendo en conta de onde proceden e respectando as persoas que non pensan coma nós. Ese pensar a través do diálogo de distintos/as autores/as e épocas que foron creando aproximacións ou tendencias cara á verdade respecto aos problemas e ás grandes preguntas que se formulou o ser humano ao longo da súa existencia constitúe a Historia da Filosofía. E nese percorrido, o alumnado deberá reflexionar sobre as razóns da presenza maioritariamente masculina na produción filosófica desde as súas orixes, ao tempo que debe coñecer o pensamento filosófico na muller.

2.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Esta materia contribúe ao desenvolvemento das competencias clave do bacharelato pola súa propia natureza e polo xeito que está articulada, e permite o desenvolvemento persoal e social como cidadán ou cidadá, así como o desenvolvemento profesional no futuro, xa que, como materia terminal do bacharelato, adquire tamén a dimensión de propedéutica para un amplo abano de estudos e profesións posteriores. Historia da Filosofía permítelles aos alumnos e ás alumnas de bacharelato contribuír á consecución das seguintes competencias:

a) A competencia en comunicación lingüística

A través de disertacións, argumentacións, análises de textos relevantes, definicións de termos, diálogos, exposicións orais e escritas, ensaios filosóficos, etc.

b) As competencias sociais e cívicas

Preséntanse asociadas a numerosos estándares de aprendizaxe da materia que poñen o alumnado en relación co proceso de formación e transformación da sociedade humana desde as súas orixes, e permiten coñecer os seus problemas e as respostas que se deron ao longo da historia.

c) A competencia de aprender a aprender

Contribúe a que o alumnado sexa quen de aprender por si mesmo, ao consolidar esta faceta noutros ámbitos, así como de cara ao futuro. Xa que logo, pídese reflexionar, aprender en equipo, comprender e explicar, etc.

e) A competencia de conciencia e expresións culturais

Xa que se recorre constantemente ao diálogo entre épocas e autores/as anteriores, facendo unha revisión das súas achegas ao ámbito das expresións culturais a nivel histórico.

A consecución destas competencias clave por parte do alumnado non se levará a cabo sen un cambio a nivel metodolóxico no proceso de ensino e aprendizaxe que vai supor un reto para os/as profesionais da educación nesta etapa. Este cambio hase concretar na práctica de traballo na aula e na metodoloxía, que lle ha permitir o desempeño ao alumnado dun alto grao de dominio das competencias, apoiándose na aprendizaxe cooperativa e a resolución conxunta de casos ou problemas, que permitan xeneralizar estratexias e aplicalas en situacións similares e reais, aprendendo dos demais. Pódense utilizar procedementos de avaliación variados, como por exemplo rúbricas, escalas, probas orais e escritas, portafolios e traballos de clase, posibilitando a participación do alumnado no seu proceso de avaliación.

Outro aspecto salientable da materia de Historia da Filosofía é o tratamento dos elementos transversais que corresponden ao bacharelato, destacando nomeadamente a comprensión e a expresión orais e escritas en todos os bloques da materia, ou o uso das tecnoloxías da información e da comunicación como elemento transversal no propio currículo da materia, entre outros.

3.- RELACIÓN DE CRITERIOS DE AVALIACIÓN/ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFIS COMPETENCIAIS

a.- Xeneralidades

A materia está organizada en cinco bloques: o primeiro é transversal e, por tanto, reaparecerá ao longo de todo o currículo, trátase da análise de textos, a argumentación, as ferramentas de investigación propias da filosofía e as aplicacións das tecnoloxías da información e da comunicación na materia; os outros catro bloques corresponden coas catro épocas máis relevantes da historia no relativo ao pensamento: Grecia Antiga, a Idade Media, a Modernidade e a Ilustración e a filosofía da Idade Contemporánea, que chega a ocuparse de autores/as e problemas actuais. Estes catro bloques están estruturados a través de autores/as salientables, dos/das que se sinala a súa terminoloxía, os textos máis representativos e as súas teorías características, e se contextualizan con outros/as autores/as ou épocas, resaltando á súa vez as súas contribucións á sociedade e á súa época

b.- Contidos

BLOQUE 1 Contidos transversais

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none">▪ b▪ d▪ e▪ h	<ul style="list-style-type: none">▪ B1.1. Comentario de texto.▪ B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.	<ul style="list-style-type: none">▪ B1.1. Realizar a análise de fragmentos dos textos máis salientables da historia da filosofía, e ser capaz de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.	<ul style="list-style-type: none">▪ HFB1.1.1. Comprende o sentido global dos textos máis salientables dos/das autores/as estudados/as, recoñecendo a orde lóxica da argumentación e as formulacións que se defenden, e é quen de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.	<ul style="list-style-type: none">▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none">▪ HFB1.1.2. Analiza as ideas do texto, identificando a conclusión e os conceptos e as ideas relevantes, e recoñece a súa estrutura e a orde lóxica das súas ideas.	<ul style="list-style-type: none">▪ CAA▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none">▪ HFB1.1.3. Argumenta a explicación das ideas presentes no texto, en relación coa filosofía do/da autor/a e os contidos estudados.	<ul style="list-style-type: none">▪ CAA▪ CCL
<ul style="list-style-type: none">▪ a▪ b▪ c	<ul style="list-style-type: none">▪ B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.	<ul style="list-style-type: none">▪ B1.2.4 Argumentar con claridade e capacidade crítica, oralmente e por escrito, as súas propias opinións sobre os	<ul style="list-style-type: none">▪ HFB1.2.1. Argumenta as súas propias opinións con claridade e coherencia, tanto oralmente como por escrito.	<ul style="list-style-type: none">▪ CCL▪ CSIEE

<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 		<p>problemas fundamentais da filosofía, dialogando de xeito razoado con outras posicións diferentes.</p>		
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.2.2. Utiliza o diálogo racional na defensa das súas opinións, e valora a diversidade de ideas e, á vez, apoiándose nos aspectos comúns. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Ferramentas de aprendizaxe e investigación da filosofía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Aplicar adecuadamente as ferramentas e os procedementos do traballo intelectual á aprendizaxe da filosofía, realizando traballos de organización e investigación dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.3.1. Sintetiza correctamente a filosofía de cada autor/a, mediante resumos dos seus contidos fundamentais, e clasifícaos nos núcleos temáticos que atravesan a historia da filosofía: realidade, coñecemento, ser humano, ética e política. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.3.2. Elabora listaxes de vocabulario de conceptos, comprende o seu significado, organizaos en esquemas ou mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía do autor, e aplícaos con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.3.3. Selecciona información de distintas fontes, bibliográficas e de internet, e recoñece as fontes fiables. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.3.4. Realiza redaccións ou disertacións, traballos de investigación e proxectos que impliquen un esforzo creativo e unha valoración persoal dos problemas filosóficos formulados na historia da filosofía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Aplicación das competencias de tecnoloxías da información e da comunicación á historia da filosofía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación na realización e na exposición dos traballos de investigación filosófica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.4.1. Utiliza as ferramentas informáticas e da web 2.0. (wikis, blogs, redes sociais, procesador de textos, presentación de diapositivas ou recursos multimedia, etc.) para o desenvolvemento dos traballos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.4.2. Realiza procuras avanzadas en internet sobre os contidos da investigación, e decide os conceptos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.4.3. Colabora en traballos colectivos de investigación sobre os contidos estudados utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD

BLOQUE 2 A filosofía na Grecia antiga

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Orixe da filosofía grega. Os presocráticos: resposta á orixe do cosmos. ▪ B2.2. Dialéctica socrática. ▪ B2.3. Convencionalismo democrático e relativismo dos sofistas ▪ B2.4. Platón: ontoloxía e coñecemento; concepción dualista do ser humano; dimensión antropolóxica e política da virtude; o autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Coñecer a orixe da filosofía en Grecia e comprender o primeiro gran sistema filosófico, o de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude, en relación coa filosofía presocrática e o xiro antropolóxico de Sócrates e os Sofistas, valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Grecia antiga, e apreciando criticamente o seu discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.1.1. Utiliza conceptos de Platón como idea, mundo sensible, mundo intelixible, ben, razón, doxa, episteme, universal, absoluto, dualismo, reminiscencia, transmigración, mimese, methexe, virtude e xustiza, entre outros, e aplícaos con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.1.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral como na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
		5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.1.3. Distingue as respostas da corrente presocrática en relación á orixe do Cosmos, os conceptos fundamentais da dialéctica de Sócrates e o convencionalismo democrático e o relativismo moral dos sofistas, identificando os problemas da filosofía antiga, e relacionando esas respostas coas solucións achegadas por Platón. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.1.4. Respecta o esforzo da filosofía de Platón por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Grecia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

			antiga, valorando positivamente o diálogo como método filosófico, o nacemento das utopías sociais, o sentido do gobernante-filósofo ou a súa defensa da inclusión das mulleres na educación.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. A física de Demócrito. ▪ B2.6. Problemas da filosofía antiga e solución de Aristóteles. ▪ B2.7. Aristóteles: metafísica, física, coñecemento, ética eudemonista e política. Comparación coa filosofía platónica. O autor e o seu contexto. 	B2.2. Entender o sistema teleolóxico de Aristóteles, en relación co pensamento de Platón e a física de Demócrito, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Grecia antiga.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.2.1. Utiliza con rigor conceptos do marco do pensamento de Aristóteles, como substancia, ciencia, metafísica, materia, forma, potencia, acto, causa, efecto, teleoloxía, lugar natural, indución, dedución, abstracción, alma, monismo, felicidade e virtude, entre outros. 	CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Aristóteles, examinando a súa concepción da metafísica e da física, o coñecemento, a ética eudemonística e a política, en comparación coas teorías de Platón. 	CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.2.3. Describe as respostas da física de Demócrito, identificando os problemas da filosofía antiga, e relaciona esas respostas coas solucións achagadas por Aristóteles. 	CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Aristóteles por contribuír ao desenvolvemento do pensamento occidental, valorando positivamente a formulación científica das cuestións. 	CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Doutrinas éticas helenísticas: Epicureísmo, Estoicismo e Escepticismo. ▪ B2.9. Científicos helenísticos. ▪ B2.10. A Biblioteca de Alexandría. 	B2.3. Coñecer as escolas éticas xurdidas no helenismo, como o Epicureísmo, o Estoicismo e o Escepticismo, valorar o seu papel no contexto socio-histórico e cultural da época, e recoñecer a repercusión dos grandes científicos helenísticos, apreciando a gran importancia para occidente da Biblioteca de Alexandría.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.3.1. Describe as respostas das doutrinas éticas helenísticas, e identifica algúns dos grandes logros da ciencia alexandrina. 	CMCCT

BLOQUE 3 A filosofía medieval

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Cristianismo e filosofía. Agostiño de Hipona: teoría da iluminación, filosofía da historia, o problema da certeza e a defensa da liberdade. 	B3.1. Explicar a orixe do pensamento cristián e o seu encontro coa filosofía a través das ideas fundamentais de Agostiño de Hipona, apreciando a súa defensa da liberdade, da verdade e do coñecemento interior ou a historia.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.1.1. Explica o encontro da filosofía e a relixión cristiá nas súas orixes, a través das teses centrais do pensamento de Agostiño de Hipona. 	CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Escolástica medieval. Tomé de Aquino: relacións de razón e fe. Vías para a demostración da existencia de Deus. Lei moral. Relación coa filosofía antiga e coa agostiniana, a xudía e o nominalismo. O autor e o seu contexto. 	B3.2. Coñecer a síntese de Tomé de Aquino, en relación co agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Media.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.2.1. Define conceptos de Tomé de Aquino, como razón, fe, verdade, deus, esencia, existencia, creación, inmortalidade, lei natural, lei positiva e precepto, entre outros, e aplícaos con rigor. 	CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Tomé de Aquino, distinguindo a relación entre fe e razón, as vías de demostración da existencia de Deus, e a lei moral, en comparación coas teorías da filosofía Antiga. 	CCL
		6	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.2.3. Discrimina as respostas do agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, identificando os problemas da filosofía medieval, en relación coas solucións achegadas por 	CAA

			Tomé de Aquino.	
			<ul style="list-style-type: none"> HFB3.2.4. Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os cambios sociais da Idade Media, xulgando positivamente a universalidade da lei moral. 	CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Crise da Escolástica no século XIV: nominalismo de Guillerme de Ockham. Relacións entre razón e fe. Novo pulo para a ciencia. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Coñecer algunha das teorías centrais do pensamento de Guillerme de Ockham, cuxa reflexión crítica supuxo a separación entre razón e fe, a independencia da filosofía e o novo pulo para a ciencia. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB3.3.1. Coñece as teses centrais do nominalismo de Guillerme de Ockham e a súa importancia para a entrada na modernidade. 	CCEC

BLOQUE 4 A filosofía na Modernidade e na Ilustración

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> b c d e h l 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. A filosofía no Renacemento. Humanismo: novo concepto sobre a natureza humana. B4.2. F. Bacon. Os prexuízos na investigación do coñecemento. B4.3. Implicacións da revolución científica. B4.4. Realismo político de Maquiavelo. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Comprender a importancia do xiro do pensamento occidental que se deu no Renacemento e que anticipa a modernidade, valorando o novo humanismo que enxalza a "<i>dignitas hominis</i>", a investigación dos prexuízos do coñecemento de F. Bacon e as implicacións da Revolución Científica, e coñecer as teses fundamentais do realismo político de N. Maquiavelo. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB4.1.1. Comprende a importancia intelectual do xiro do pensamento científico que se deu no Renacemento, e describe as respostas da filosofía humanista sobre a natureza humana. 	CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.1.2. Explica as ideas ético-políticas fundamentais de N. Maquiavelo e compáraas cos sistemas ético-políticos anteriores. 	CSC
<ul style="list-style-type: none"> b c d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Descartes: O método, o "<i>cogito</i>" (coñecemento e realidade) e o dualismo antropolóxico. B4.6. Comparación do autor coa filosofía antiga e medieval, e relación coa Moderna. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Entender o racionalismo de Descartes, distinguíndoo e relacionándoo coa filosofía humanista e o monismo panteísta de Spinoza, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB4.2.1. Identifica conceptos de Descartes como razón, certeza, método, dúbida, hipótese, "<i>cogito</i>", idea, substancia e subxectivismo, entre outros, e aplicaos con rigor. 	CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Descartes, analizando o método e a relación entre coñecemento e realidade a partir do "<i>cogito</i>" e o dualismo no ser humano, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval. 	CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.2.3. Identifica os problemas da filosofía moderna e relaciónaos coas solucións aportadas por Descartes. 	CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Descartes por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a universalidade da razón cartesiana. 	CSC
<ul style="list-style-type: none"> b c d e h l 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Hume: o coñecemento, crítica á causalidade e á substancia. Emotivismo moral. Comparación coa filosofía anterior. O autor e o seu contexto B4.8. Locke: liberalismo político. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Coñecer o empirismo de Hume en relación co liberalismo político de Locke, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB4.3.1. Utiliza conceptos de Hume como escepticismo, crítica, experiencia, percepción, inmanencia, asociación, impresións, ideas, hábito, contradición, causa, crenza, sentimento, mérito, utilidade, felicidade, contrato social, liberdade e deber, entre outros, e úsaos con rigor. 	CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.3.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Hume, distinguindo os principios e os elementos do coñecemento respecto á verdade, a crítica á causalidade e á substancia, e o emotivismo moral, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval, e co racionalismo moderno. 	CMCCT

			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.3.3. Coñece e explica as ideas centrais do liberalismo político de Locke, identificando os problemas da filosofía moderna, e relaciónaaas coas solucións aportadas por Hume. 	CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.3.4. Valora o esforzo da filosofía de Hume por contribuir ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, xulgando positivamente a procura da felicidade colectiva. 	CSC
<ul style="list-style-type: none"> b c d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B4.9. A Ilustración francesa. Rousseau: a crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Coñecer os principais ideais dos ilustrados franceses, afondando no pensamento de J.J. Rousseau, e valorar a importancia do seu pensamento para o xurdimento da democracia mediante unha orde social acorde coa natureza humana. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB4.4.1. Comprende os ideais que impulsaron os ilustrados franceses, e explica o sentido e transcendencia do pensamento de Rousseau, a súa crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral. 	CSC
<ul style="list-style-type: none"> b c d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B4.10. Idealismo transcendental. Kant: as facultades e límites do coñecemento. B4.11. Lei Moral e paz perpetua. B4.12. Relación do proxecto ilustrado de Rousseau coa filosofía Moderna e Kant. B4.13. Comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Comprender o idealismo crítico de Kant, en relación co racionalismo de Descartes, o empirismo de Hume e a filosofía ilustrada de Rousseau, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB4.5.1. Aplica conceptos de Kant como sensibilidade, entendemento, razón, crítica, transcendental, ciencia, innato, xuízo, a priori, a posteriori, facultade, intuición, categoría, ilusión transcendental, idea, lei, fenómeno, nómeno, vontade, deber, imperativo categórico, autonomía, postulado, liberdade, dignidade, persoa, paz e pacto, entre outros, e utilízalos con rigor. 	CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.5.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Kant, analizando as facultades e os límites do coñecemento, a lei moral e a paz perpetua, comparándoas coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna. 	CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.5.3. Describe a teoría política de Rousseau, identificando os problemas da filosofía moderna e relacionándoa coas solucións achegadas por Kant. 	CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.5.4. Respecta e razoa o esforzo da filosofía de Kant por contribuir ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a dignidade e a procura da paz entre as nacións 	CSC

BLOQUE 5 A filosofía contemporánea

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> b c d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Marx: o materialismo histórico, a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e a súa visión humanista do individuo. B5.2. Relación de Marx cos problemas da filosofía contemporánea. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Entender o materialismo histórico de Marx, en relación co idealismo de Hegel e con Feuerbach, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB5.1.1. Identifica conceptos de Marx como dialéctica, materialismo histórico, praxe, alienación, infraestructura, superestructura, forzas produtivas, medios de produción, loita de clases, traballo, plusvalor e humanismo, entre outros, e utilízalos con rigor. 	CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HFB5.1.2. Coñece e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Marx, examinando o materialismo histórico e a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e expón a súa visión humanista do individuo. 	CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HFB5.1.3. Identifica os problemas da filosofía contemporánea en relación coas solucións achegadas por Marx. 	CSC
		8	<ul style="list-style-type: none"> HFB5.1.4. Valora o esforzo da filosofía de Marx por contribuir ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, xulgando positivamente a defensa da igualdade social. 	CSC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Nietzsche: crítica á metafísica, á moral e á ciencia; a verdade como metáfora. ▪ B5.4. O superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, e comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea. O autor e o seu contexto. ▪ B5.5. A vontade en Schopenhauer. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Comprender o vitalismo de Nietzsche en relación co vitalismo de Schopenhauer, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.2.1. Define conceptos de Nietzsche como crítica, traxedia, intuición, metáfora, convención, perspectiva, xenealoxía, transvaloración, nihilismo, superhome, vontade de poder, e eterno retorno, entre outros, e aplícaos con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Nietzsche, considerando a crítica á metafísica, á moral e á ciencia, a verdade como metáfora, e a afirmación do superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, en comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.2.3. Distingue as respostas de Schopenhauer na súa afirmación da vontade e identifica os problemas da filosofía contemporánea, en relación coas solucións achegadas por Nietzsche. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.2.4. Estima o esforzo da filosofía de Nietzsche por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora a defensa da verdade e da liberdade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Filosofía española. Ortega y Gasset: a súa relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, e outras posturas filosóficas. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Entender o raciovitalismo de Ortega y Gasset en relación con figuras da filosofía española, como Unamuno, e do pensamento europeo, e valorar as influencias que recibe e a repercusión do seu pensamento no desenvolvemento das ideas e a rexeneración social, cultural e política de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.3.1. Utiliza conceptos de Ortega y Gasset e aplícaos con rigor, como obxectivismo, ciencia, europeización, filosofía, mundo, circunstancia, perspectiva, razón vital, raciovitalismo, vida, categoría, liberdade, idea, crenza, historia, razón histórica, xeración, home-masa e home selecto, entre outros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.3.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía e da análise social de Ortega y Gasset, en relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, entre outras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.3.3. Respecta o esforzo da filosofía de Ortega y Gasset por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais e culturais da Idade Contemporánea española, e valorao seu compromiso coa defensa da cultura e da democracia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Filosofía crítica da escola de Frankfurt. A crítica a razón ilustrada e á idea de progreso. ▪ B5.8. Racionalidade dialóxica de Habermas: os intereses do coñecemento e a acción comunicativa. ▪ B5.9. Contribución de Habermas ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea. ▪ B5.10. Pensamento posmoderno: principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexión sobre a súa vixencia actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Coñecer as teses fundamentais da crítica da Escola de Frankfurt, analizando a racionalidade dialóxica de Habermas, relacionándoo coa filosofía crítica da Escola de Frankfurt, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea. Coñecer as teses máis definitorias do pensamento posmoderno, identificando as teses fundamentais de Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e valorar criticamente a súa repercusión no pensamento filosófico a partir de finais do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.4.1. Identifica conceptos de Habermas, como coñecemento, interese, consenso, verdade, enunciado, comunicación, desigualdade, ou mundo da vida, e conceptos da filosofía posmoderna, como deconstrución, diferenza, cultura, texto, arte, e comunicación, entre outros, aplicándoo con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.4.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías da filosofía de Habermas, distinguindo os intereses do coñecemento e a acción comunicativa, e as teorías fundamentais da posmodernidade, analizando a deconstrución da modernidade desde a multiplicidade da sociedade da comunicación. 	CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.4.3. Identifica as respostas da filosofía crítica da escola de Frankfurt e reflexiona sobre elas, identificando os problemas da filosofía contemporánea. 	CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.4.4. Estima o esforzo da filosofía de Habermas e do pensamento posmoderno por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora o seu esforzo na defensa do diálogo racional e o respecto á diferenza. 	CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.4.5. Coñece as teses características do pensamento posmoderno, como a crítica á razón ilustrada, á idea de progreso, ao pensamento totalizador e á trivialización da existencia, o crepúsculo do deber, ou a perda do suxeito fronte á cultura de masas, entre outras. 	CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.4.6. Explica e argumenta sobre as principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexiona sobre a súa vivencia. 	CAA CCL

4.- CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS POR CURSO

Obxectivos xerais da Filosofía

- a) Desenvolver a capacidade racional que axude a comprender o mundo complexo que nos rodea e proporcione instrumentos para edificar unha sociedade libre, igual e xusta.
- b) Formar unha cidadanía reflexiva, lúcida, participativa, amante das institucións democráticas e con habilidades prácticas na resolución dos problemas específicos desas sociedades.
- c) Capacitar o alumnado para o exercicio do pensamento crítico e independente, co que alcanzar unha mellor comprensión do mundo globalizado e de si mesmo.
- d) Desenvolver a capacidade do alumnado para xustificar e defender racional e razoablemente a súa autonomía, a súa dignidade e os seus dereitos nun contexto en vías de globalización.
- e) Achegar ao alumnado os coñecementos teóricos e as destrezas prácticas para entender, analizar e propor solucións aos desafíos intelectuais e morais do século XXI.
- f) Ofrecer ao alumnado os fundamentos conceptuais dos principios e dos valores da paz e da seguridade mundiais: democracia, imperio da lei, dereitos humanos, tolerancia, xustiza, igualdade e liberdade.
- g) Achegar ao alumnado enfoques plurais e contrastados que permitan albiscar saídas aos problemas que afectan a convivencia humana así como a aprendizaxe do tratamento racional e dialogado destes asuntos para bloquear o recurso á violencia e á guerra, fomentando a paz e a seguridade global e local.
- h) Impulsar no alumnado o valor da indagación e a reflexión argumentada para descubrir prexuízos, xerar claridade respecto aos obxectivos e ao sentido da vida, valorar a calidade dos argumentos, detectar sofismas e falacias, resistir a presión arbitraria das persoas en situación de poder, atopar puntos de encontro entre posicións diferentes, humanizar as persoas coas que convivimos.

i) Facer reflexionar ao alumnado sobre as razóns da presenza maioritariamente masculina na produción filosófica desde as súas orixes, ao tempo que dar visibilidade ao pensamento filosófico na muller.

l) Axudar a desmontar os argumentos das condutas baseadas nos valores da dominación e a vontade de poder que provocan crises ecolóxicas, económicas e humanas.

m) Espertar no alumnado o interese polas demais persoas, estimular a empatía para imaxinar os problemas que lles afectan e crear a capacidade para se emocionar moralmente.

n) Estimular a deliberación sosegada sobre as decisións que rexen a vida cotiá individual e colectiva, e impulsar a tomar iniciativas razoables.

ñ) Proporcionar ao alumnado a visión e a comprensión holística necesaria para, nunha sociedade democrática avanzada, aplicar o pensamento crítico á análise de principios económicos e políticos, sopesar teorías sobre a liberdade e a xustiza social, recoñecer a interacción dos fenómenos naturais e sociais, avaliar o impacto ético e social da tecnociencia e gozar con autonomía dos produtos artísticos.

5.-CONCRECIÓN PARA CADA CRITERIO DE AVALIACIÓN/ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DA TEMPORALIZACIÓN.

TRIMESTRE	TEMAS	HRS
1º	TEMA1.- FILOSOFÍA GREGA ANTIGUA I :PRESOCRÁTICOS, SOFÍSTAS, SÓCRATES E PLATÓN.	14
	TEMA2.- A FILOSOFÍA GREGA ANTIGUA II : O ATOMISMO E ARISTÓTELES	14
	TEMA 3.- FILOSOFÍA E CRISTIANISMO I: AGOSTINO DE HIPONA.	10
	TEMA 4.- FILOSOFÍA E CRISTIANISMO II: TOMÉ DE AQUINO	10
2º	TEMA 5.- FILOSOFÍA E CIENCIA NO RENACEMENTO	12
	TEMA 6.- O RACIONALISMO MODERNO: R. DESCARTES	12
	TEMA 7.- O EMPIRISMO MODERNO: J. LOCKE E D. HUME	12
	TEMA 8.- A FILOSOFÍA NA ILUSTRACIÓN: J.J. ROUSSEAU e I. KANT	12
3º	TEMA 9.- O MATERIALISMO HISTÓRICO DE MARX	12
	TEMA 10.- VITALISMO FRONTE A RACIONALISMO: SHOPENHAUER E NIETZSCHE.	12
	TEMA 11.- O RACIOVITALISMO: J. ORTEGA Y GASSET	12
	TEMA 12.- ESCOLA DE FRANKFURT E POSMODERNIDADE	12

BLOQUE 2 A filosofía na Grecia antiga

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Orixe da filosofía grega. Os presocráticos: resposta á orixe do cosmos. ▪ B2.2. Dialéctica socrática. ▪ B2.3. Convencionalismo democrático e relativismo dos sofistas ▪ B2.4. Platón: 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Coñecer a orixe da filosofía en Grecia e comprender o primeiro gran sistema filosófico, o de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude, en relación coa filosofía presocrática e o xiro antropolóxico de Sócrates e os Sofistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.1.1. Utiliza conceptos de Platón como idea, mundo sensible, mundo intelixible, ben, razón, doxa, episteme, universal, absoluto, dualismo, reminiscencia, transmigración, mímese, methexe, virtude e xustiza, entre outros, e aplícaos con rigor. <p style="text-align: center;">11</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

<p>ontoloxía e coñecemento; concepción dualista do ser humano; dimensión antropolóxica e política da virtude; o autor e o seu contexto.</p>	<p>valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Grecia antiga, e apreciando criticamente o seu discurso.</p>		
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.1.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral como na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.1.3. Distingue as respostas da corrente presocrática en relación á orixe do Cosmos, os conceptos fundamentais da dialéctica de Sócrates e o convencionalismo democrático e o relativismo moral dos sofistas, identificando os problemas da filosofía antiga, e relacionando esas respostas coas solucións achegadas por Platón. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.1.4. Respecta o esforzo da filosofía de Platón por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Grecia antiga, valorando positivamente o diálogo como método filosófico, o nacemento das utopías sociais, o sentido do gobernante-filósofo ou a súa defensa da inclusión das mulleres na educación. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> B2.5. A física de Demócrito. B2.6. Problemas da filosofía antiga e solución de Aristóteles. B2.7. Aristóteles: metafísica, física, coñecemento, ética eudemonista e política. Comparación coa filosofía platónica. O autor e o seu contexto. 	<p>B2.2. Entender o sistema teleolóxico de Aristóteles, en relación co pensamento de Platón e a física de Demócrito, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Grecia antiga.</p>	<ul style="list-style-type: none"> HFB2.2.1. Utiliza con rigor conceptos do marco do pensamento de Aristóteles, como substancia, ciencia, metafísica, materia, forma, potencia, acto, causa, efecto, teleoloxía, lugar natural, indución, dedución, abstracción, alma, monismo, felicidade e virtude, entre outros. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Aristóteles, examinando a súa concepción da metafísica e da física, o coñecemento, a ética eudemonista e a política, en comparación coas teorías de Platón. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.2.3. Describe as respostas da física de Demócrito, identificando os problemas da filosofía antiga, e relaciona esas respostas coas solucións achagadas por Aristóteles. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Aristóteles por contribuír ao desenvolvemento do pensamento occidental, valorando positivamente a 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT

		formulación científica das cuestións.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Doutrinas éticas helenísticas: Epicureísmo, Estoicismo e Escepticismo. ▪ B2.9. Científicos helenísticos. ▪ B2.10. Biblioteca de Alexandría. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Coñecer as escolas éticas xurdidas no helenismo, como o Epicureísmo, o Estoicismo e o Escepticismo, e valorar o seu papel no contexto socio-histórico e cultural da época, e recoñecer a repercusión dos grandes científicos helenísticos, apreciando a gran importancia para occidente da Biblioteca de Alexandría. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.3.1. Describe as respostas das doutrinas éticas helenísticas, e identifica algúns dos grandes logros da ciencia alexandrina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

BLOQUE 3 A filosofía medieval

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Cristianismo e filosofía. Agostiño de Hipona: teoría da iluminación, filosofía da historia, o problema da certeza e a defensa da liberdade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Explicar a orixe do pensamento cristián e o seu encontro coa filosofía a través das ideas fundamentais de Agostiño de Hipona, apreciando a súa defensa da liberdade, da verdade e do coñecemento interior ou a historia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.1.1. Explica o encontro da filosofía e a relixión cristiá nas súas orixes, a través das teses centrais do pensamento de Agostiño de Hipona. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Escolástica medieval. Tomé de Aquino: relacións de razón e fe. Vías para a demostración da existencia de Deus. Lei moral. Relación coa filosofía antiga e coa agostiniana, a xudía e o nominalismo. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Coñecer a síntese de Tomé de Aquino, en relación co agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.2.1. Define conceptos de Tomé de Aquino, como razón, fe, verdade, deus, esencia, existencia, creación, inmortalidade, lei natural, lei positiva e precepto, entre outros, e aplícaos con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Tomé de Aquino, distinguindo a relación entre fe e razón, as vías de demostración da existencia de Deus, e a lei moral, en comparación coas teorías da filosofía Antiga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.2.3. Discrimina as respostas do agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, identificando os problemas da filosofía medieval, en relación coas solucións achegadas por Tomé de Aquino. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.2.4. Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os cambios sociais da Idade Media, xulgando positivamente a universalidade da lei moral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Crise da Escolástica no 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Coñecer algunha das teorías centrais do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.3.1. Coñece as teses centrais do nominalismo de Guillermo de Ockham e a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC

h	século XIV: nominalismo de Guilherme de Ockham. Relacións entre razón e fe. Novo pulo para a ciencia.	pensamento de Guillermo de Ockham, cuxa reflexión crítica supuxo a separación entre a filosofía e o novo pulo para a ciencia.	súa importancia para a entrada na modernidade.	
---	---	---	--	--

BLOQUE 4 A filosofía na Modernidade e na Ilustración

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
b c d e h l	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. A filosofía no Renacemento. Humanismo: novo concepto sobre a natureza humana. B4.2. F. Bacon. Os prexuízos na investigación do coñecemento. B4.3. Implicacións da revolución científica. B4.4. Realismo político de Maquiavelo. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Comprender a importancia do xiro do pensamento occidental que se deu no Renacemento e que anticipa a modernidade, valorando o novo humanismo que enzalza a "<i>dignitas hominis</i>", a investigación dos prexuízos do coñecemento de F. Bacon e as implicacións da Revolución Científica, e coñecer as teses fundamentais do realismo político de N. Maquiavelo. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB4.1.1. Comprende a importancia intelectual do xiro do pensamento científico que se deu no Renacemento, e describe as respostas da filosofía humanista sobre a natureza humana. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.1.2. Explica as ideas ético-políticas fundamentais de N. Maquiavelo e compáraas cos sistemas ético-políticos anteriores. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
b c d e h	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Descartes: O método, o "<i>cogito</i>" (coñecemento e realidade) e o dualismo antropolóxico. B4.6. Comparación do autor coa filosofía antiga e medieval, e relación coa Moderna. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Entender o racionalismo de Descartes, distinguíndoo e relacionándoo coa filosofía humanista e o monismo panteísta de Spinoza, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB4.2.1. Identifica conceptos de Descartes como razón, certeza, método, dúbida, hipótese, "<i>cogito</i>", idea, substancia e subxectivismo, entre outros, e aplícaos con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Descartes, analizando o método e a relación entre coñecemento e realidade a partir do "<i>cogito</i>" e o dualismo no ser humano, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.2.3. Identifica os problemas da filosofía moderna e relaciónaos coas solucións aportadas por Descartes. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> HFB4.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Descartes por contribuir ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a universalidade da razón cartesiana. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
b c d e	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Hume: o coñecemento, crítica á causalidade e á substancia. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Coñecer o empirismo de Hume en relación co liberalismo político de Locke, e valorar a súa influencia no desenvolvemento 	<ul style="list-style-type: none"> HFB4.3.1. Utiliza conceptos de Hume como escepticismo, crítica, experiencia, percepción, inmanencia, asociación, 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l 	<p>Emotivismo moral. Comparación coa filosofía anterior. O autor e o seu contexto</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Locke: liberalismo político. 	<p>das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna.</p>	<p>impresións, ideas, hábito, contradición, causa, crenza, sentimento, mérito, utilidade, felicidade, contrato social, liberdade e deber, entre outros, e úsaos con rigor.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.3.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Hume, distinguindo os principios e os elementos do coñecemento respecto á verdade, a crítica á causalidade e á substancia, e o emotivismo moral, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval, e co racionalismo moderno. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.3.3. Coñece e explica as ideas centrais do liberalismo político de Locke, identificando os problemas da filosofía moderna, e relaciónaas coas solucións aportadas por Hume. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.3.4. Valora o esforzo da filosofía de Hume por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, xulgando positivamente a procura da felicidade colectiva. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.9. A Ilustración francesa. Rousseau: a crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Coñecer os principais ideais dos ilustrados franceses, afondando no pensamento de J.J. Rousseau, e valorar a importancia do seu pensamento para o xurdimento da democracia mediante unha orde social acorde coa natureza humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.4.1. Comprende os ideais que impulsaron os ilustrados franceses, e explica o sentido e transcendencia do pensamento de Rousseau, a súa crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Idealismo transcendental. Kant: as facultades e límites do coñecemento. ▪ B4.11. Lei Moral e paz perpetua. ▪ B4.12. Relación do proxecto ilustrado de Rousseau coa filosofía Moderna e Kant. ▪ B4.13. Comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Comprender o idealismo crítico de Kant, en relación co racionalismo de Descartes, o empirismo de Hume e a filosofía ilustrada de Rousseau, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.5.1. Aplica conceptos de Kant como sensibilidade, entendemento, razón, crítica, transcendental, ciencia, innato, xuízo, a priori, a posteriori, facultade, intuición, categoría, ilusión transcendental, idea, lei, fenómeno, nómeno, vontade, deber, imperativo categórico, autonomía, postulado, liberdade, dignidade, persoa, paz e pacto, entre outros, e utilízalos con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.5.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Kant, analizando as facultades e os límites do coñecemento, a lei moral e a paz perpetua, comparándoas coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.5.3. Describe a teoría política de Rousseau, identificando os problemas da filosofía moderna e relacionándoa coas solucións achegadas por Kant. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.5.4. Respecta e razoa o esforzo da filosofía de Kant por 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

			contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a dignidade e a procura da paz entre as nacións	
--	--	--	---	--

BLOQUE 5 A filosofía contemporánea

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Marx: o materialismo histórico, a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e a súa visión humanista do individuo. ▪ B5.2. Relación de Marx cos problemas da filosofía contemporánea. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Entender o materialismo histórico de Marx, en relación co idealismo de Hegel e con Feuerbach, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.1.1. Identifica conceptos de Marx como dialéctica, materialismo histórico, praxe, alienación, infraestrutura, superestrutura, forzas produtivas, medios de produción, loita de clases, traballo, plusvalor e humanismo, entre outros, e utilízalos con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.1.2. Coñece e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Marx, examinando o materialismo histórico e a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e expón a súa visión humanista do individuo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.1.3. Identifica os problemas da filosofía contemporánea en relación coas solucións achegadas por Marx. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.1.4. Valora o esforzo da filosofía de Marx por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, xulgando positivamente a defensa da igualdade social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Nietzsche: crítica á metafísica, á moral e á ciencia; a verdade como metáfora. ▪ B5.4. O superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, e comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea. O autor e o seu contexto. ▪ B5.5. A vontade en Schopenhauer. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Comprender o vitalismo de Nietzsche en relación co vitalismo de Schopenhauer, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.2.1. Define conceptos de Nietzsche como crítica, traxedia, intuición, metáfora, convención, perspectiva, xenealoxía, transvaloración, nihilismo, superhome, vontade de poder, e eterno retorno, entre outros, e aplícalos con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
		16	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Nietzsche, considerando a crítica á metafísica, á moral e á ciencia, a verdade como metáfora, e a afirmación do superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, en comparación coas teorías da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

			filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea.	
			<ul style="list-style-type: none"> HFB5.2.3. Distingue as respostas de Schopenhauer na súa afirmación da vontade e identifica os problemas da filosofía contemporánea, en relación coas solucións achegadas por Nietzsche. 	CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> HFB5.2.4. Estima o esforzo da filosofía de Nietzsche por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora a defensa da verdade e da liberdade. 	CSC
<ul style="list-style-type: none"> b c d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Filosofía española. Ortega y Gasset: a súa relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, e outras posturas filosóficas. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Entender o raciovitalismo de Ortega y Gasset en relación con figuras da filosofía española, como Unamuno, e do pensamento europeo, e valorar as influencias que recibe e a repercusión do seu pensamento no desenvolvemento das ideas e a rexeneración social, cultural e política de España. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB5.3.1. Utiliza conceptos de Ortega y Gasset e aplicaos con rigor, como obxectivismo, ciencia, europeización, filosofía, mundo, circunstancia, perspectiva, razón vital, raciovitalismo, vida, categoría, liberdade, idea, crenza, historia, razón histórica, xeración, home-masa e home selecto, entre outros. 	CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HFB5.3.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía e da análise social de Ortega y Gasset, en relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, entre outras. 	CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HFB5.3.3. Respecta o esforzo da filosofía de Ortega y Gasset por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais e culturais da Idade Contemporánea española, e valorao seu compromiso coa defensa da cultura e da democracia. 	CSC
<ul style="list-style-type: none"> b c d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B5.7. Filosofía crítica da escola de Frankfurt. A crítica a razón ilustrada e á idea de progreso. B5.8. Racionalidade dialóxica de Habermas: os intereses do coñecemento e a acción comunicativa. B5.9. Contribución de Habermas ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea. B5.10. Pensamento posmoderno: principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexión sobre a súa vivencia actual. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Coñecer as teses fundamentais da crítica da Escola de Frankfurt, analizando a racionalidade dialóxica de Habermas, relacionándoo coa filosofía crítica da Escola de Frankfurt, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea. Coñecer as teses máis definitorias do pensamento posmoderno, identificando as teses fundamentais de Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e valorar criticamente a súa repercusión no pensamento filosófico a partir de finais do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB5.4.1. Identifica conceptos de Habermas, como coñecemento, interese, consenso, verdade, enunciado, comunicación, desigualdade, ou mundo da vida, e conceptos da filosofía posmoderna, como deconstrución, diferenza, cultura, texto, arte, e comunicación, entre outros, aplicándoos con rigor. 	CSC

			<ul style="list-style-type: none"> HFB5.4.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías da filosofía de Habermas, distinguindo os intereses do coñecemento e a acción comunicativa, e as teorías fundamentais da posmodernidade, analizando a deconstrución da modernidade desde a multiplicidade da sociedade da comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HFB5.4.3. Identifica as respostas da filosofía crítica da escola de Frankfurt e reflexiona sobre elas, identificando os problemas da filosofía contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HFB5.4.4. Estima o esforzo da filosofía de Habermas e do pensamento posmoderno por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora o seu esforzo na defensa do diálogo racional e o respecto á diferenza. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HFB5.4.5. Coñece as teses características do pensamento posmoderno, como a crítica á razón ilustrada, á idea de progreso, ao pensamento totalizador e á trivialización da existencia, o crepúsculo do deber, ou a perda do suxeito fronte á cultura de masas, entre outras. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HFB5.4.6. Explica e argumenta sobre as principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexiona sobre a súa vixencia. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL

6.- CONCRECIÓN PARA CADA CRITERIO DE AVALIACIÓN/ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVAILABLE DO GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA.

Para a selección dos contidos mínimos atendemos as instrucións da CIUG e o deseño das probas ABAU

BLOQUE 2 A filosofía na Grecia antiga

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Orixe da filosofía grega. Os presocráticos: resposta á orixe do cosmos. B2.2. Dialéctica socrática. B2.3. Convencionalismo democrático e relativismo dos sofistas B2.4. Platón: ontoloxía e coñecemento; concepción dualista do ser humano; dimensión antropolóxica e política da virtude; o autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Coñecer a orixe da filosofía en Grecia e comprender o primeiro gran sistema filosófico, o de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude, en relación coa filosofía presocrática e o xiro antropolóxico de Sócrates e os Sofistas, valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Grecia antiga, e apreciando criticamente o seu discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB2.1.1. Utiliza conceptos de Platón como idea, mundo sensible, mundo intelixible, ben, razón, doxa, episteme, universal, absoluto, dualismo, reminiscencia, transmigración, mímese, methexe, virtude e xustiza, entre outros, e aplícaos con rigor.

		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.1.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral como na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.1.3. Distingue as respostas da corrente presocrática en relación á orixe do Cosmos, os conceptos fundamentais da dialéctica de Sócrates e o convencionalismo democrático e o relativismo moral dos sofistas, identificando os problemas da filosofía antiga, e relacionando esas respostas coas solucións achegadas por Platón.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.1.4. Respecta o esforzo da filosofía de Platón por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Grecia antiga, valorando positivamente o diálogo como método filosófico, o nacemento das utopías sociais, o sentido do gobernante-filósofo ou a súa defensa da inclusión das mulleres na educación.
<ul style="list-style-type: none"> B2.5. A física de Demócrito. B2.6. Problemas da filosofía antiga e solución de Aristóteles. B2.7. Aristóteles: metafísica, física, coñecemento, ética eudemonista e política. Comparación coa filosofía platónica. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Entender o sistema teleolóxico de Aristóteles, en relación co pensamento de Platón e a física de Demócrito, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Grecia antiga. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB2.2.1. Utiliza con rigor conceptos do marco do pensamento de Aristóteles, como substancia, ciencia, metafísica, materia, forma, potencia, acto, causa, efecto, teleoloxía, lugar natural, indución, dedución, abstracción, alma, monismo, felicidade e virtude, entre outros.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Aristóteles, examinando a súa concepción da metafísica e da física, o coñecemento, a ética eudemonística e a política, en comparación coas teorías de Platón.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.2.3. Describe as respostas da física de Demócrito, identificando os problemas da filosofía antiga, e relaciona esas respostas coas solucións achagadas por Aristóteles.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Aristóteles por contribuír ao desenvolvemento do pensamento occidental, valorando positivamente a formulación científica das cuestións.

BLOQUE 3 A filosofía medieval

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Escolástica medieval. Tomé de Aquino: relacións de razón e fe. Vías para a demostración da existencia de Deus. Lei moral. Relación coa filosofía antiga e coa agostiniana, a xudía e o nominalismo. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Coñecer a síntese de Tomé de Aquino, en relación co agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB3.2.1. Define conceptos de Tomé de Aquino, como razón, fe, verdade, deus, esencia, existencia, creación, inmortalidade, lei natural, lei positiva e precepto, entre outros, e aplícaos con rigor.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB3.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Tomé de Aquino, distinguindo a relación entre fe e razón, as vías de demostración da existencia de Deus, e a lei moral, en comparación coas teorías da filosofía Antiga.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB3.2.3. Discrimina as respostas do agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, identificando os problemas da filosofía medieval, en relación coas solucións achegadas por Tomé de Aquino.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB3.2.4. Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os cambios sociais da Idade Media, xulgando positivamente a universalidade da lei moral.

BLOQUE 4 A filosofía na Modernidade e na Ilustración

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Descartes: O método, o "cogito" (coñecemento e realidade) e o dualismo 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Entender o racionalismo de Descartes, distinguíndoo e relacionándoo coa filosofía humanista e o 	<ul style="list-style-type: none"> HFB4.2.1. Identifica conceptos de Descartes como razón, certeza, método, dúbida, hipótese, "cogito", idea, substancia e subxectivismo, entre outros, e aplícaos con

antropolóxico. ▪ B4.6. Comparación do autor coa filosofía antiga e medieval, e relación coa Moderna. O autor e o seu contexto.	monismo panteísta de Spinoza, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Moderna.	rigor.
		▪ HFB4.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Descartes, analizando o método e a relación entre coñecemento e realidade a partir do "cogito" e o dualismo no ser humano, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval.
		▪ HFB4.2.3. Identifica os problemas da filosofía moderna e relaciónaos coas solucións aportadas por Descartes.
		▪ HFB4.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Descartes por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a universalidade da razón cartesiana.
▪ B4.7. Hume: o coñecemento, crítica á causalidade e á substancia. Emotivismo moral. Comparación coa filosofía anterior. O autor e o seu contexto ▪ B4.8. Locke: liberalismo político.	▪ B4.3. Coñecer o empirismo de Hume en relación co liberalismo político de Locke, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna.	▪ HFB4.3.1. Utiliza conceptos de Hume como escepticismo, crítica, experiencia, percepción, immanencia, asociación, impresións, ideas, hábito, contradición, causa, crenza, sentimento, mérito, utilidade, felicidade, contrato social, liberdade e deber, entre outros, e úsaos con rigor.
		▪ HFB4.3.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Hume, distinguindo os principios e os elementos do coñecemento respecto á verdade, a crítica á causalidade e á substancia, e o emotivismo moral, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval, e co racionalismo moderno.
		▪ HFB4.3.3. Coñece e explica as ideas centrais do liberalismo político de Locke, identificando os problemas da filosofía moderna, e relaciónaos coas solucións aportadas por Hume.
		▪ HFB4.3.4. Valora o esforzo da filosofía de Hume por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, xulgando positivamente a procura da felicidade colectiva.
▪ B4.10. Idealismo transcendental. Kant: as facultades e límites do coñecemento. ▪ B4.11. Lei Moral e paz perpetua. ▪ B4.12. Relación do proxecto ilustrado de Rousseau coa filosofía Moderna e Kant. ▪ B4.13. Comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna.	▪ B4.5. Comprender o idealismo crítico de Kant, en relación co racionalismo de Descartes, o empirismo de Hume e a filosofía ilustrada de Rousseau, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna.	▪ HFB4.5.1. Aplica conceptos de Kant como sensibilidade, entendemento, razón, crítica, transcendental, ciencia, innato, xuízo, a priori, a posteriori, facultade, intuición, categoría, ilusión transcendental, idea, lei, fenómeno, nómeno, vontade, deber, imperativo categórico, autonomía, postulado, liberdade, dignidade, persoa, paz e pacto, entre outros, e utilízalos con rigor.
		▪ HFB4.5.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Kant, analizando as facultades e os límites do coñecemento, a lei moral e a paz perpetua, comparándoas coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna.
		▪ HFB4.5.3. Describe a teoría política de Rousseau, identificando os problemas da filosofía moderna e relaciónándoa coas solucións achegadas por Kant.
		▪ HFB4.5.4. Respecta e razoa o esforzo da filosofía de Kant por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a dignidade e a procura da paz entre as nacións

BLOQUE 5 A filosofía contemporánea

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
▪ B5.1. Marx: o materialismo histórico, a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e a súa visión humanista do individuo. ▪ B5.2. Relación de Marx cos problemas da filosofía contemporánea. O autor e o seu contexto.	▪ B5.1. Entender o materialismo histórico de Marx, en relación co idealismo de Hegel e con Feuerbach, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Contemporánea.	▪ HFB5.1.1. Identifica conceptos de Marx como dialéctica, materialismo histórico, praxe, alienación, infraestructura, superestructura, forzas produtivas, medios de produción, loita de clases, traballo, plusvalor e humanismo, entre outros, e utilízalos con rigor.
	20	▪ HFB5.1.2. Coñece e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Marx, examinando o materialismo histórico e a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e expón a súa visión humanista do individuo.
		▪ HFB5.1.3. Identifica os problemas da filosofía contemporánea en relación coas solucións achegadas por Marx.

		<ul style="list-style-type: none"> HFB5.1.4. Valora o esforzo da filosofía de Marx por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, xulgando positivamente a defensa da igualdade social.
<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Nietzsche: crítica á metafísica, á moral e á ciencia; a verdade como metáfora. B5.4. O superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, e comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea. O autor e o seu contexto. B5.5. A vontade en Schopenhauer. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Comprender o vitalismo de Nietzsche en relación co vitalismo de Schopenhauer, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB5.2.1. Define conceptos de Nietzsche como crítica, traxedia, intuición, metáfora, convención, perspectiva, xenealoxía, transvaloración, nihilismo, superhome, vontade de poder, e eterno retorno, entre outros, e aplícaos con rigor.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB5.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Nietzsche, considerando a crítica á metafísica, á moral e á ciencia, a verdade como metáfora, e a afirmación do superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, en comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB5.2.3. Distingue as respostas de Schopenhauer na súa afirmación da vontade e identifica os problemas da filosofía contemporánea, en relación coas solucións achegadas por Nietzsche.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB5.2.4. Estima o esforzo da filosofía de Nietzsche por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora a defensa da verdade e da liberdade.

7.-CONCRECIÓN PARA CADA CRITERIO DE AVALIACIÓN/ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVAILABLE DOS PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

BLOQUE 2 A filosofía na Grecia antiga

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Orixe da filosofía grega. Os presocráticos: resposta á orixe do cosmos. B2.2. Dialéctica socrática. B2.3. Convencionalismo democrático e relativismo dos sofistas B2.4. Platón: ontoloxía e coñecemento; concepción dualista do ser humano; dimensión antropolóxica e política da virtude; o autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Coñecer a orixe da filosofía en Grecia e comprender o primeiro gran sistema filosófico, o de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude, en relación coa filosofía presocrática e o xiro antropolóxico de Sócrates e os Sofistas, valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Grecia antiga, e apreciando criticamente o seu discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB2.1.1. Utiliza conceptos de Platón como idea, mundo sensible, mundo intelixible, ben, razón, doxa, episteme, universal, absoluto, dualismo, reminiscencia, transmigración, mímese, methexe, virtude e xustiza, entre outros, e aplícaos con rigor. 	<p>PROCEDEMENTOS</p> <p>Cuestionarios.</p> <p>Producción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO:</p> <p>Aula virtual.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.1.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral como na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude. 	<p>PROCEDEMENTOS</p> <p>Cuestionarios.</p> <p>Producción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aula virtual.
	21	<ul style="list-style-type: none"> HFB2.1.3. Distingue as respostas da corrente presocrática en relación á orixe do Cosmos, os conceptos fundamentais da dialéctica de Sócrates e o convencionalismo democrático e o relativismo moral dos sofistas, identificando os problemas da filosofía antiga, e relacionando esas respostas coas solucións achegadas por Platón. 	<p>PROCEDEMENTOS</p> <p>Cuestionarios.</p> <p>Producción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO:</p> <p>Aula virtual.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> HFB2.1.4. Respecta o esforzo da filosofía de 	<p>PROCEDEMENTOS</p>

		Platón por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Grecia antiga, valorando positivamente o diálogo como método filosófico, o nacemento das utopías sociais, o sentido do gobernante-filósofo ou a súa defensa da inclusión das mulleres na educación.	Cuestionarios. Produción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: ▪ Aula virtual.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. A física de Demócrito. ▪ B2.6. Problemas da filosofía antiga e solución de Aristóteles. ▪ B2.7. Aristóteles: metafísica, física, coñecemento, ética eudemonista e política. Comparación coa filosofía platónica. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Entender o sistema teleolóxico de Aristóteles, en relación co pensamento de Platón e a física de Demócrito, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e cos cambios socioculturais da Grecia antiga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.2.1. Utiliza con rigor conceptos do marco do pensamento de Aristóteles, como substancia, ciencia, metafísica, materia, forma, potencia, acto, causa, efecto, teleoloxía, lugar natural, indución, dedución, abstracción, alma, monismo, felicidade e virtude, entre outros. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Aristóteles, examinando a súa concepción da metafísica e da física, o coñecemento, a ética eudemonista e a política, en comparación coas teorías de Platón. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: ▪ Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.2.3. Describe as respostas da física de Demócrito, identificando os problemas da filosofía antiga, e relaciona esas respostas coas solucións achagadas por Aristóteles. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: ▪ Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Aristóteles por contribuír ao desenvolvemento do pensamento occidental, valorando positivamente a formulación científica das cuestións. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: Aula virtual.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Doutrinas éticas helenísticas: Epicureísmo, Estoicismo e Escepticismo. ▪ B2.9. Científicos helenísticos. ▪ B2.10. A Biblioteca de Alexandría. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Coñecer as escolas éticas xurdidas no helenismo, como o Epicureísmo, o Estoicismo e o Escepticismo, valorar o seu papel no contexto socio-histórico e cultural da época, e recoñecer a repercusión dos grandes científicos helenísticos, apreciando a gran importancia para occidente da Biblioteca de Alexandría. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.3.1. Describe as respostas das doutrinas éticas helenísticas, e identifica algúns dos grandes logros da ciencia alexandrina. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: Aula virtual.

BLOQUE 3 A filosofía medieval

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Cristianismo e filosofía. Agostiño de Hipona: teoría da iluminación, filosofía da historia, o problema da certeza e a defensa da liberdade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Explicar a orixe do pensamento cristián e o seu encontro coa filosofía a través das ideas fundamentais de Agostiño de Hipona, apreciando a súa defensa da liberdade, da verdade e do coñecemento interior ou a historia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.1.1. Explica o encontro da filosofía e a relixión cristiá nas súas orixes, a través das teses centrais do pensamento de Agostiño de Hipona. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: Aula virtual.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Escolástica medieval. Tomé de Aquino: relacións de razón e fe. Vías para a demostración da existencia de Deus. Lei moral. Relación coa filosofía antiga e coa agostiniana, a xudía e o nominalismo. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Coñecer a síntese de Tomé de Aquino, en relación co agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.2.1. Define conceptos de Tomé de Aquino, como razón, fe, verdade, deus, esencia, existencia, creación, inmortalidade, lei natural, lei positiva e precepto, entre outros, e aplicaos con rigor. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: Aula virtual.
	22	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Tomé de Aquino, distinguindo a relación entre fe e razón, as vías de demostración da existencia de Deus, e a lei moral, en comparación coas teorías da filosofía Antiga. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: ▪ Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.2.3. Discrimina as respostas do 	PROCEDEMENTOS

		agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, identificando os problemas da filosofía medieval, en relación coas solucións achegadas por Tomé de Aquino.	Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: ▪ Aula virtual.
		▪ HFB3.2.4. Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os cambios sociais da Idade Media, xulgando positivamente a universalidade da lei moral.	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: ▪ Aula virtual.
▪ B3.4. Crise da Escolástica no século XIV: nominalismo de Guillerme de Ockham. Relacións entre razón e fe. Novo pulo para a ciencia.	▪ B3.3. Coñecer algunha das teorías centrais do pensamento de Guillerme de Ockham, cuxa reflexión crítica supuxo a separación entre razón e fe, a independencia da filosofía e o novo pulo para a ciencia.	▪ HFB3.3.1. Coñece as teses centrais do nominalismo de Guillerme de Ockham e a súa importancia para a entrada na modernidade.	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: Aula virtual.

BLOQUE 4 A filosofía na Modernidade e na Ilustración

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. A filosofía no Renacemento. Humanismo: novo concepto sobre a natureza humana. ▪ B4.2. F. Bacon. Os prexuízos na investigación do coñecemento. ▪ B4.3. Implicacións da revolución científica. ▪ B4.4. Realismo político de Maquiavelo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Comprender a importancia do xiro do pensamento occidental que se deu no Renacemento e que anticipa a modernidade, valorando o novo humanismo que enxalza a "<i>dignitas hominis</i>", a investigación dos prexuízos do coñecemento de F. Bacon e as implicacións da Revolución Científica, e coñecer as teses fundamentais do realismo político de N. Maquiavelo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.1.1. Comprende a importancia intelectual do xiro do pensamento científico que se deu no Renacemento, e describe as respostas da filosofía humanista sobre a natureza humana. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.1.2. Explica as ideas ético-políticas fundamentais de N. Maquiavelo e compáraas cos sistemas ético-políticos anteriores. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: ▪ Aula virtual.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Descartes: O método, o "<i>cogito</i>" (coñecemento e realidade) e o dualismo antropolóxico. ▪ B4.6. Comparación do autor coa filosofía antiga e medieval, e relación coa Moderna. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Entender o racionalismo de Descartes, distinguíndoo e relacionándoo coa filosofía humanista e o monismo panteísta de Spinoza, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.2.1. Identifica conceptos de Descartes como razón, certeza, método, dúbida, hipótese, "<i>cogito</i>", idea, substancia e subxectivismo, entre outros, e aplícaos con rigor. 	CCL
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Descartes, analizando o método e a relación entre coñecemento e realidade a partir do "<i>cogito</i>" e o dualismo no ser humano, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: ▪ Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.2.3. Identifica os problemas da filosofía moderna e relaciónaos coas solucións aportadas por Descartes. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: ▪ Aula virtual.
	23	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Descartes por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a universalidade da razón cartesiana. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO:

			<ul style="list-style-type: none"> Aula virtual.
<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Hume: o coñecemento, crítica á causalidade e á substancia. Emotivismo moral. Comparación coa filosofía anterior. O autor e o seu contexto B4.8. Locke: liberalismo político. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Coñecer o empirismo de Hume en relación co liberalismo político de Locke, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB4.3.1. Utiliza conceptos de Hume como escepticismo, crítica, experiencia, percepción, immanencia, asociación, impresións, ideas, hábito, contradición, causa, crenza, sentimento, mérito, utilidade, felicidade, contrato social, liberdade e deber, entre outros, e úsaos con rigor. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO: Aula virtual.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> HFB4.3.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Hume, distinguindo os principios e os elementos do coñecemento respecto á verdade, a crítica á causalidade e á substancia, e o emotivismo moral, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval, e co racionalismo moderno. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO: Aula virtual.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> HFB4.3.3. Coñece e explica as ideas centrais do liberalismo político de Locke, identificando os problemas da filosofía moderna, e relaciónaas coas solucións aportadas por Hume. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO: Aula virtual.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> HFB4.3.4. Valora o esforzo da filosofía de Hume por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, xulgando positivamente a procura da felicidade colectiva. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO: Aula virtual.</p>
<ul style="list-style-type: none"> B4.9. A Ilustración francesa. Rousseau: a crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Coñecer os principais ideais dos ilustrados franceses, afondando no pensamento de J.J. Rousseau, e valorar a importancia do seu pensamento para o xurdimento da democracia mediante unha orde social acorde coa natureza humana. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB4.4.1. Comprende os ideais que impulsaron os ilustrados franceses, e explica o sentido e transcendencia do pensamento de Rousseau, a súa crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO: Aula virtual.</p>
<ul style="list-style-type: none"> B4.10. Idealismo transcendental. Kant: as facultades e límites do coñecemento. B4.11. Lei Moral e paz perpetua. B4.12. Relación do proxecto ilustrado de Rousseau coa filosofía Moderna e Kant. B4.13. Comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Comprender o idealismo crítico de Kant, en relación co racionalismo de Descartes, o empirismo de Hume e a filosofía ilustrada de Rousseau, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB4.5.1. Aplica conceptos de Kant como sensibilidade, entendemento, razón, crítica, transcendental, ciencia, innato, xuízo, a priori, a posteriori, facultade, intuición, categoría, ilusión transcendental, idea, lei, fenómeno, nómeno, vontade, deber, imperativo categórico, autonomía, postulado, liberdade, dignidade, persoa, paz e pacto, entre outros, e utilízalos con rigor. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO: Aula virtual.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> HFB4.5.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Kant, analizando as facultades e os límites do coñecemento, a lei moral e a paz perpetua, comparándoas coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO: Aula virtual.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> HFB4.5.3. Describe a teoría política de Rousseau, identificando os problemas da filosofía moderna e relacionándoa coas solucións achegadas por Kant. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO: Aula virtual.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> HFB4.5.4. Respecta e razoa o esforzo da filosofía de Kant por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a dignidade e a procura da paz entre as nacións 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO: Aula virtual.</p>

BLOQUE 5 A filosofía contemporánea

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Marx: o materialismo histórico, a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e a súa visión humanista do individuo. ▪ B5.2. Relación de Marx cos problemas da filosofía contemporánea. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Entender o materialismo histórico de Marx, en relación co idealismo de Hegel e con Feuerbach, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.1.1. Identifica conceptos de Marx como dialéctica, materialismo histórico, praxe, alienación, infraestrutura, superestrutura, forzas produtivas, medios de produción, loita de clases, traballo, plusvalor e humanismo, entre outros, e utilízalos con rigor. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.1.2. Coñece e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Marx, examinando o materialismo histórico e a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e expón a súa visión humanista do individuo. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.1.3. Identifica os problemas da filosofía contemporánea en relación coas solucións achegadas por Marx. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.1.4. Valora o esforzo da filosofía de Marx por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, xulgando positivamente a defensa da igualdade social. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aula virtual.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Nietzsche: crítica á metafísica, á moral e á ciencia; a verdade como metáfora. ▪ B5.4. O superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, e comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea. O autor e o seu contexto. ▪ B5.5. A vontade en Schopenhauer. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Comprender o vitalismo de Nietzsche en relación co vitalismo de Schopenhauer, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.2.1. Define conceptos de Nietzsche como crítica, traxedia, intuición, metáfora, convención, perspectiva, xenealoxía, transvaloración, nihilismo, superhome, vontade de poder, e eterno retorno, entre outros, e aplícalos con rigor. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Nietzsche, considerando a crítica á metafísica, á moral e á ciencia, a verdade como metáfora, e a afirmación do superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, en comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.2.3. Distingue as respostas de Schopenhauer na súa afirmación da vontade e identifica os problemas da filosofía contemporánea, en relación coas solucións achegadas por Nietzsche. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.2.4. Estima o esforzo da filosofía de Nietzsche por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora a defensa da verdade e da liberdade. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aula virtual.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Filosofía española. Ortega y Gasset: a súa relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, e outras posturas filosóficas. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Entender o raciovitalismo de Ortega y Gasset en relación con figuras da filosofía española, como Unamuno, e do pensamento europeo, e valorar as influencias que recibe e a repercusión do seu pensamento no desenvolvemento das ideas e a rexeneración social, cultural e política de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.3.1. Utiliza conceptos de Ortega y Gasset e aplícalos con rigor, como obxectivismo, ciencia, europeización, filosofía, mundo, circunstancia, perspectiva, razón vital, raciovitalismo, vida, categoría, liberdade, idea, crenza, historia, razón histórica, xeración, home-masa e home selecto, entre outros. 	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Produción dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aula virtual.

		<ul style="list-style-type: none"> HFB5.3.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía e da análise social de Ortega y Gasset, en relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, entre outras. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: <ul style="list-style-type: none"> Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB5.3.3. Respecta o esforzo da filosofía de Ortega y Gasset por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais e culturais da Idade Contemporánea española, e valorao seu compromiso coa defensa da cultura e da democracia. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: <ul style="list-style-type: none"> Aula virtual.
<ul style="list-style-type: none"> B5.7. Filosofía crítica da escola de Frankfurt. A crítica a razón ilustrada e á idea de progreso. B5.8. Racionalidade dialóxica de Habermas: os intereses do coñecemento e a acción comunicativa. B5.9. Contribución de Habermas ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea. B5.10. Pensamento posmoderno: principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexión sobre a súa vixencia actual. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Coñecer as teses fundamentais da crítica da Escola de Frankfurt, analizando a racionalidade dialóxica de Habermas, relacionándoo coa filosofía crítica da Escola de Frankfurt, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea. Coñecer as teses máis definitorias do pensamento posmoderno, identificando as teses fundamentais de Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e valorar criticamente a súa repercusión no pensamento filosófico a partir de finais do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> HFB5.4.1. Identifica conceptos de Habermas, como coñecemento, interese, consenso, verdade, enunciado, comunicación, desigualdade, ou mundo da vida, e conceptos da filosofía posmoderna, como deconstrución, diferenza, cultura, texto, arte, e comunicación, entre outros, aplicándoos con rigor. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: <ul style="list-style-type: none"> Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB5.4.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías da filosofía de Habermas, distinguindo os intereses do coñecemento e a acción comunicativa, e as teorías fundamentais da posmodernidade, analizando a deconstrución da modernidade desde a multiplicidade da sociedade da comunicación. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: <ul style="list-style-type: none"> Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB5.4.3. Identifica as respostas da filosofía crítica da escola de Frankfurt e reflexiona sobre elas, identificando os problemas da filosofía contemporánea. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: <ul style="list-style-type: none"> Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB5.4.4. Estima o esforzo da filosofía de Habermas e do pensamento posmoderno por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora o seu esforzo na defensa do diálogo racional e o respecto á diferenza. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: <ul style="list-style-type: none"> Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB5.4.5. Coñece as teses características do pensamento posmoderno, como a crítica á razón ilustrada, á idea de progreso, ao pensamento totalizador e á trivialización da existencia, o crepúsculo do deber, ou a perda do suxeito fronte á cultura de masas, entre outras. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: <ul style="list-style-type: none"> Aula virtual.
		<ul style="list-style-type: none"> HFB5.4.6. Explica e argumenta sobre as principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexiona sobre a súa vixencia. 	PROCEDEMENTOS Cuestionarios. Producción dos alumnos/as. INSTRUMENTO: <ul style="list-style-type: none"> Aula virtual.

8.- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

A metodoloxía didáctica no Bacharelato debe favorecer a capacidade do alumnado para aprender por si mesmo, para traballar en equipo e para aplicar os métodos apropiados de comentario e análise de texto, definición conceptual e, ademais, tamén debe subliñar a relación dos aspectos teóricos das materias tanto coa vida cotiá como con outras materias.

En Bacharelato, a relativa especialización das materias determina que a metodoloxía didáctica estea fortemente condicionada pola compoñente epistemolóxica de cada materia e polas esixencias do tipo de coñecemento propio de cada unha.

Ademais, a finalidade propedéutica e orientadora da etapa esixe o traballo con metodoloxías específicas e que estas comporten un importante grao de rigor científico e de desenvolvemento de capacidades intelectuais de certo nivel (analíticas, explicativas e interpretativas).

Os criterios metodolóxicos serán seguintes:

- Autonomía: facilitar a capacidade do alumnado para aprender por si mesmo. Para iso o alumnado deberá ler os apuntamentos na casa, e tras resolver co profesor as dúbidas concretas –que o propio alumnado expuxese no foro do AV- contestar os test que se corruxirán por *adecuatio* cos devanditos apuntamentos.
- Actividade: fomentar a participación do alumnado na dinámica xeral da aula, combinando estratexias que propicien a individualización con outras que fomenten a socialización.
- Motivación: procurar espertar o interese do alumnado pola aprendizaxe que se lle propón.
- Integración e interdisciplinariaidade: presentar os contidos cunha estrutura clara, mostrando as relacións entre os contidos da Hª da Filosofía e os doutras disciplinas doutras áreas.
- Rigor e desenvolvemento de capacidades intelectuais de certo nivel (analíticas, explicativas e interpretativas).
- Variedade na metodoloxía, dado que o alumnado aprende a partir de fórmulas moi diversas

Metodoloxía e actividades para o ensino a distancia –en caso de que fose necesario, en función da evolución da pandemia-	
Actividades	<p>Actividades de repaso, reforzo e ampliación:</p> <ul style="list-style-type: none">- Actividades de creación de tests sobre a filosofía dun ou varios autores –a tratar en cada test- e de comentario de texto. <p>Actividades de repaso non avaliadas de realización de probas tipo test e outros exercicios interactivos en liña.</p> <p>Actividades de recuperación:</p> <p>As actividades de repaso, reforzo e ampliación avaliadas permiten a recuperación de avaliacións suspensas durante o ensino presencial. Unha avaliación considerárase recuperada se a media das súas correspondentes actividades é un 5.</p>

	<p>Recuperación final:</p> <p>Actividade de comentario de texto; pódense incluír ademais preguntas curtas. Realizarase de maneira preferentemente de modo presencial –en caso de ensino semipresencial-. En caso contrario levarase a cabo telematicamente.</p>
<p>Metodoloxía(alumnado conectividade e sen conectividade) con</p>	<p>Actividades requeridas a través da aula virtual do Departamento de Filosofía.</p> <p>En caso de existencia de alumnado en situación de non conectividade non solucionable utilizarase o teléfono e o correo ordinario.</p>

9.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Páxina web do Departamento de Filosofía do IES Agra de Raíces. Aula virtual do Departamento de Filosofía do IES Agra de Raíces.

ABAU, información e textos de Historia da Filosofía: <https://ciug.gal/gal/abau/historiafilosofia>

Apuntamentos de historia da filosofía: do IES 1º de Marzo, do IES San Clemente para a Xunta de Galicia, da docente

Resumos en liña de Historia da Filosofía:

https://lavueltaalacaverna.blogspot.com/2018/02/blog-post_6.html

Esquemas de Historia da Filosofía:

http://criticosyautonomos.blogspot.com/2017/03/blog-post_64.html

Conceptos fundamentais da Historia da Filosofía:

http://lavueltaalacaverna.blogspot.com/2018/02/blog-post_81.html

Conceptos de ética e política:

<http://terminoseticosypoliticos.blogspot.com/2016/>

Vídeos:

Unboxing philosophy: <https://www.youtube.com/channel/UC5d5wLi2Feyd3FrBNyeEPgw>

Adictos a la filosofía: https://www.youtube.com/results?search_query=adictos+a+la+filosofia

La aventura del pensamiento (presentación do contexto e ideas máis importantes de distintos filósofos, por Fernando Savater): https://www.youtube.com/playlist?list=PL_T7R49ZzhnwEq1YmPXvzLzIRwm5SztLS

Leyendo historia de la filosofía: <https://www.youtube.com/channel/UChRxJ-PzCtcBLqU7554F2xg>

Exercicios de repaso en liña:

Tests de repaso con respostas correctas comentadas:

<http://centros.edu.aytolacoruna.es/iesadormideras/departamentos/filo/2bach/historia/filo.htm>

Ejercicios interactivos para repasar:

<http://proyectoafri.es/hffia/testshfia2bach/inicio.html>

Algunhas obras de referencia dos apuntes de clase: ABBAGNANO, *Diccionario de filosofía*, ed. Fondo de Cultura Económica. REALE, G., ANTISERI, D. *Historia del pensamiento filosófico y científico*, ed. Herder. COPLESTON, *Historia de la filosofía*, ed. Ariel.

Quedarán ao criterio do/da alumno/a a compra ou non dalgún libro de texto, non sendo obrigatoria.

10.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

Criterios de avaliación

-Caracterizar, identificar e expoñer, os problemas, conceptos e teorías propostos e desenvoltos en cada un dos bloques temáticos específicos.

Con este criterio trátase de comprobar o nivel de comprensión dos problemas e teorías analizadas e o grao de coñecemento, asimilación e dominio das nocións e conceptos adquiridos sobre eles.

-Ler, analizar e comentar, textos referidos ás nocións e problemas abordados.

Trátase de verificar con este criterio a capacidade para identificar nas fontes e formulacións orixinais os problemas e nocións adquiridos en diferentes momentos do proceso de aprendizaxe, así como avaliar o grao de competencia lectora e doutras destrezas intelectuais básicas como a capacidade de análise (ideas principais/secundarias, supostos/conclusións), síntese (resumo...), estruturación e distribución do discurso, etc.

-Argumentar acerca das cuestións máis problemáticas e controvertibles suscitadas por certos temas, fundamentalmente os éticos e políticos.

Con este criterio poderase avaliar a capacidade para facer avances nos procesos de axuste, precisión e flexibilización dos conceptos ao longo do proceso discursivo, así como avaliar o grao de destreza e coherencia argumentativa mantendo o respecto ás diferentes opinións.

-Utilizar un vocabulario técnico específico tanto nas argumentacións como nas exposicións escritas.

Este criterio permite avaliar o grao de incorporación significativa do vocabulario técnico introducido e comprobar o nivel de precisión, exactitude e rigor no seu uso tanto oral como escrito.

-Transferir e aplicar as nocións, conceptos e teorías incorporadas á análise da vida real e do propio contorno.

Poderase comprobar con este criterio o grao de funcionalidade e significatividade dos conceptos e teorías adquiridas así como o nivel de conciencia asumido acerca da utilidade dos saberes académicos.

Avaliación e cualificación en ensino presencial, semipresencial ou a distancia segundo a situación o requira

<p>Avaliación</p>	<p>Procedementos:</p> <p>Presencial: Exames, probas tipo test e traballos presenciais ou <i>on line</i>.</p> <p>Semipresencial: Actividades (exames, probas tipo test e traballos) requeridas presencialmente ou a través da aula virtual do Departamento de Filosofía na páxina web do Instituto.</p> <p>A distancia: Actividades (exames, probas tipo test e traballos) requeridas a través da aula virtual do Departamento de Filosofía na páxina web do Instituto.</p> <p>Instrumentos:</p> <p>Ver <i>Rúbrica de corrección de actividades*</i></p>
<p>Cualificación final</p>	<p>A distancia: Cuestionarios tipo test 40%, comentario e comprensión de textos e traballos pechados 40% traballos libre configuración 20%</p> <p>Para a obtención da nota final terase en conta a ponderación desas actividades en caso de que esta beneficie ó alumno/a.</p> <p>Teranse en conta as notas de recuperación para aqueles alumnos/as que realizasen algunha.</p> <p>Ver <i>Actividades</i>.</p> <p>A nota da recuperación final non poderá ser superior ó 6.</p>
<p>Probas extraordinarias</p>	<p>Os alumnos/as que deban realizar as probas extraordinarias por non ter acadado un mínimo dun cinco na avaliación ordinaria, serán avaliados daqueles contidos vistos durante o período presencial, semipresencial, e se así se permite pola Consellería, tamén durante o período a distancia.</p>
<p>Alumnado de materia pendiente</p>	<p>Non hai.</p>

Metodoloxía e actividades para o ensino a distancia –en caso de que fose necesario, en función da evolución da pandemia-

<p>Actividades</p>	<p>Actividades de repaso, reforzo e ampliación:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actividades de creación de tests sobre a filosofía dun ou varios autores –a tratar en cada test- e de comentario de texto. <p>Actividades de repaso non avaliadas de realización de probas tipo test e outros exercicios interactivos en liña.</p> <p>Actividades de recuperación:</p> <p>As actividades de repaso, reforzo e ampliación avaliadas permiten a recuperación de avaliacións suspensas durante o ensino presencial. Unha avaliación considerárase recuperada se a media das súas correspondentes actividades é un 5.</p> <p>Recuperación final:</p> <p>Actividade de comentario de texto; pódense incluír ademais preguntas curtas. Realízase de maneira preferentemente de modo presencial –en caso de ensino semipresencial-. En caso contrario levarase a cabo telematicamente.</p>
<p>Metodoloxía(alumnado con conectividade e sen conectividade)</p>	<p>Actividades requiridas a través da aula virtual do Departamento de Filosofía.</p> <p>En caso de existencia de alumnado en situación de non conectividade non solucionable utilizarase o teléfono e o correo ordinario.</p>

*RÚBRICA DE CORRECCIÓN DE ACTIVIDADES (As notas de cada nivel obtéñense matizando con máis profundidade os criterios)

Criterios	Suspense (1-2-3-4)	Aprobado (5-6)	Notable (7-8)	Sobresaínte (9-10)
Cantidade e calidade da información.	O tema ou non está tratado ou o fai insuficientemente. A información ten incorreccións e non é clara ou non está de todo centrada no tema pedido.	O tema está tratado e da resposta aínda que sen afondar. A información non sempre foi presentada de forma clara e concisa.	O tema está tratado e centrado na cuestión principal. A maior parte da información é clara, precisa e minuciosa.	O tema está tratado e centrado na cuestión principal. Toda a información é clara, precisa e minuciosa.
Redacción, organización.	Moitos erros de gramática, ortografía ou puntuación. A información non é relevante e non está organizada de forma coherente en gran parte ou en partes do escrito.	Poucos erros de gramática, ortografía ou puntuación. A información é suficientemente relevante e está organizada dunha forma correcta.	Case non hai erros de gramática, ortografía ou puntuación. A información é relevante e está ben organizada.	Non hai erros de gramática, ortografía ou puntuación. A información é relevante e a organización é moi boa, facilitando a comprensión do tema.
Presentación	Mala presentación.	Presentación aceptable.	Boa presentación.	Moi boa presentación.
Comprensión do tema.	Non parece comprender o tema. Ás veces reproduce parágrafos do libro ou apuntes pero sen relación axeitada.	Demostra un entendemento de partes do tema. Hai estudo, pero falta a análise ou as relacións.	Demostra un bo entendemento do tema. Non hai unha mera reprodución dun tema. Fai relacións.	Demostra un completo e profundo dominio do tema. Non reproduce senón que analiza e fai relacións.
Vocabulario.	Usa palabras ou frases que non se entenden.	Usa vocabulario específico relativamente apropiado	Usa vocabulario específico apropiado.	Usa vocabulario específico apropiado e amplo.

Procedementos de avaliación durante o ensino presencial:

Un ou dous exames escritos respecto ás unidades vistas por trimestre. Esta proba consistirá nun comentario de texto que poderá ser guiado. Para ver que o alumno/a:

- Define correctamente conceptos propios do tema estudado ao longo do curso.
- Identifica o tema, a tese e as ideas secundarias do texto.
- Organiza correctamente información sobre autores e temas tratados na ao longo do curso.
- Resume e expresa con corrección e claridade os contidos desenvolvidos na aula ao longo do curso.
- Identifica correctamente conceptos, ideas, temas... tratados ao longo do curso.

Probas tipo test ou cuestionario, a resolver ou crear.

Criterios de cualificación e promoción

CUESTIONARIOS TEST	TIPO COMENTARIO COMPRENSIÓN DE TEXTOS	TRABALLOS LIBRES
40%	40%	20%

1. Sobre esta cualificación, no proceso ordinario de avaliación continua, valorarase negativamente, restando ata un punto

(1), a falta de respecto cara os demais compañeiros e compañeiras, e as condutas que poidan perturbar, ou distorsionar, o ritmo das clases ou as explicacións e indicacións do profesorado docente poderá sumar ata un punto (1) en función da actitude do alumno/a durante o curso. Teranse en conta os seguintes criterios:

- 1.-Dedicación: significa que o alumno/a tentou superar as súas dificultades.
- 2.- Pertinencia: significa que as intervencións van dirixidas a cooperar e dinamizar o desenvolvemento das clases e non a obstaculizalas.

A nota final en ningún caso poderá ser superior a dez (10)

Esta nota por cuestionarios e/ou actividades gárdase na mesma porcentaxe no caso de recuperación de avaliación trimestral. Non acontece así no proba final ordinaria de xuño ou na extraordinaria de xullo onde a nota depende nun porcentaxe total (100%) da nota alcanzada na referida proba.

Ás probas extraordinarias de xuño e xullo presentaranse todos aqueles alumnos/as cuxa cualificación final na avaliación ordinaria sexa inferior a cinco (5).

O nivel de esixencia destas dous probas axustarase ós mínimos esixibles establecidos na programación, polo cal nestas convocatorias non se poderá acadar unha cualificación final

Cando sexa necesario expresar as cualificacións en enteiros, estas serán redondeadas ao enteiro inmediatamente inferior sempre que estean entre as 0 e as 70 centésimas e poderán ser redondeadas ao enteiro inmediatamente superior si van das 70 ás 99 centésimas.

Para poder beneficiarse deste redondeo á alza os alumnos deberán entregar, nos formatos e prazos que se soliciten, os traballos que a tal fin propoña o profesor.

Os traballos consistirán en nubes de palabras, mapas conceptuais ou esquemas sobre os temas que o profesor solicite, escollidos entre os contidos do trimestre. Estes traballos poderán obter como máximo unha cualificación, única e indivisible, de 10 centésimas cada un.

Tamén se poderán presentar, para efectos de redondeo, os traballos sobre libros de lectura voluntaria. Non contará para ese efecto o libro de lectura obrigatoria. Estes traballos poderán

obter como máximo unha cualificación de 30 centésimas cada un, non podendo presentarse máis dun traballo de lectura voluntaria por trimestre, nin máis de dous no curso..

O redondeo non se terá en conta á hora de elaborar as medias do trimestre ou do curso. Para estas operacións estatísticas terase en conta a nota real, con dous decimais, obtida nos exercicios.

11.- PUBLICIDADE E INFORMACIÓN AO ALUMNADO E ÁS FAMILIAS EN CASO DE ENSINO A DISTANCIA

No caso do ensino a distancia as actividades serán publicitadas e requeridas a través da Aula Virtual do Departamento de filosofía, na páxina web do centro:

<http://www.edu.xunta.gal/centros/iesagraraires/aulavirtual/>

PUBLICIDADE DA PROGRAMACIÓN

A presente programación estará dispoñible para calquera consulta na páxina web do centro.

Cee, 26 de Setembro de 2022



Asdo.: Luis Dosal